

ԿՐԹՆԱԿԱՆ

ԱՐԴԱՐԸ ԻՆՁՈՒ ԿԸ ՏԱՌԱՊԻ

«Նա զմեզ մեր բառնայ եւ վասն
մեր շարշարի» (ԵՍ. ԾԴ. 4):

Յիսուսի կրած տառապանքներուն մասին ակնարկութիւններ կան Եռայի մարգարէի գրքին ԾԳ. գլխուն մէջ, Նա մեզի նման տառապեցաւ Իր երկրաւոր կեանքի ընթացքին, որ Բեթղեհէմի կոտորածով սկսուեալ եւ Իողզթոմայի խաչով վերջացաւ:

Տառապանքը ընդհանրապէս մեղքի հետեանքը նկատուած է: Ամէն տառապանք թէեւ անպայման մեղքի արդիւնքը չէ, քահիլի տառապանքի կտն ուրեք կեանքի պայմաններէն կամ միջավայրի աննպաստ կացութենէն կը ծնին, բայց եւ այնպէս մարդկային կեանքի մէջ շատ մը վիշտերու եւ նեղութիւններու պատճառը պարզապէս մեղքն է: Վերջին համաշխարհային պատերազմը ունի անշուշտ մէկէ աւելի իր պատճառները, քաղաքական, տնտեսական, ընդհերաշին, ազգային եւայլն. սակայն երբ վերլուծենք զանոնք, դարձեալ կը գտնենք թէ աւմէնուն արմատը ուրիշ բան չէ այլ մեղքը: Սխալ մը գործուած է, եւ այդ սխալին արդիւնքը տակաւին այսօր մարդկութիւնը կը կրէ ամէն տեղ: Ո՞վ գործեց այս սխալը, Ամերիկա՞ն, Անգլիա՞ն, Ֆրանսա՞ն, Գերմանիա՞ն, Իտալիա՞ն, Ճափո՞նը: Ձեռք գիտեր. բայց մէկ բան գիտենք որ սխալ մը գործուած է: Հաւանական է նաեւ որ ամէնքն ալ ունենաւ ըլլալ իրենց որոշ բրժինը այս սխալին մէջ:

Երուսաղէմի մէջ Բեթհեզդա աւազանին քով 38 տարիներէ ի վեր տառապող հիւանդ մը կար. երբ Յիսուս բուժեց զայն, ըսաւ անոր. «Ահա բուժուեցաւ. զեմ», այլեւս մի' մեղանչեմ, չըլլայ որ քեզի աւելի չաւ բան մը պատահի» (Յովհ. Ե. 14): Ասով ըսել ուզեց Յիսուս անոր թէ սխալ ապրելահիմարդ կ'ենեանելուն համար այս բանը իրեն պատահած է. հետեւաբար անկէ ետք զգոյշ պէտք է ըլլայ որ ա'լ աւելի տառապանք-

ներու չենթարկուի: Միեղքին վարձքը մահ է: Ճօրձ Հէրպըրթ Իրաւամբ կ'ըսէ. «Weisheit բեւե զմեզու կը ցարժի, բայց կուզայ որ մը չէ որ մը»: Ուստի ուր որ մեղք կայ, հոն պարտւոր անխուսափելի է: Ասիական բնութեան մէջ տիեզերական օրէնք մըն է որմէ չենք կրնար խոյս տալ որեւէ կերպով:

Բայց Յիսուս մեղք չուէր: Ուրիշ կրօնի հիմնադիրներ, մարգարէներ, առաքեալներ եւ սուրբ մարդիկ մեղքի փորձառութենէն ազատ չէին, հետեւաբար միշտ ապշախալութեան պէտքը զգացած են: Աստուծոյ սրտին ամենէն մօտ ապրող Սաղմոսերգուն Դաւիթ՝ 50րդ (աշխարհաբարի մէջ 51րդ) Սաղմոսով իր մեղքերը կը խոստովանի հրապարակաւ: Պետրոս իր ծանր յանցանքին համար կու լայ դառնապէս (Մատթ. ԻԶ. 75): Պօղոս ինքզինքը մեղաւորներուն զխաւորը կը համարէ (Ա. Տիմ. Լ. 15): Ժ. դարուն, Հայ Եկեղեցւոյ մեծ սուրբերէն մի'ն՝ Գրիգոր Նարեկացի, իր գրած Նարեկ Աղօթմամատենին 56րդ Բանին մէջ իր մեղաւոր վիճակը բացատրելու համար հարկւրէ աւելի նմանութիւններ կը գործածէ: Իսկ 24րդ Բանի Ա. հատուածը ամբողջութեամբ իր մեղքերը բացատրող նկարագրութիւն մըն է: Նոյնպէս Յրդ Բանի մէջ Նարեկացիին իր մեղաւոր վիճակը ցոյց տալու տտեն Վանայ լիճին ջուրը՝ միւսան, դաշտը՝ թուզթէ եւ անատոռի եղէգը գորշ գործածելով հազիւ հազ փոքր մաս մը կը նկարագրէ իր մեղքերէն:

Յիսուս սակայն մեղքի գիտակցութենէն բացարձակապէս ազատ էր: Իր հակառակորդները խոստովանեցան ասիկա եւ ըսին. «Վարդապետ, զիսեմ որ նեմարիս ես, եւ մեկուն համար հուզդ չեմ, բանգի մարդոց եւեմաբեսուրիլին չես ընեմ, այլ Աստուծոյ համբան նեմարեութեամբ կը սուրկեցնես» (Մրկ. ԺԲ. 14): Ինչպէս նաեւ ինք տոբիթով մը ըսաւ. «Ձեզմէ ո՞վ կ'ըմայ զիս յանդիմանել մեզի համար» (Յովհ. Ը. 46): Եւ «Քիչ վերջը անա այս աշխարհի իշխանը պիտի գայ եւ անկիւս իմ վրաս բան մը չուցի» (Յովհ. ԺԳ. 30):

Եթէ Յիսուս անմեղ էր, ուրեմն ինչո՞ւ տառապեցաւ: Ինչո՞ւ Աւագ Ջորեքաթիօն օրը Սինեդրիստի ժողովը գումարուեցաւ եւ Յուդան զինքը մատնելու համար գործի-

սկսեալ: Ինչո՞ւ և եւազ Հինգշաբթի երեկոյ, Գեթսեմանիի պարտէզին մէջ երբ կ'աղօթէր, առանց յանցանքի ձերբակալուեցաւ, և նոյն գիշեր նախ Լիննայի, յետոյ Կայիափայի, իսկ յաջորդ առաւօտ Պիղատոսի, ապա Հերովդէսի, և կրկին Պիղատոսի առջև դատուելու բերուեցաւ: Ինչո՞ւ և եւազ Ուրբաթ օրը չարարուեցաւ և Գողգոթայի բլուրին վրայ մահուան պատիժը կրեց: Այս բոլորը և նմանորինակ հարցումներ մեզ կ'առաջնորդեն աւելի մեծ հարցումի մը՝ որ է ինչո՞ւ արդարեւ կը տառապի այս աշխարհի մէջ:

Ասիկա մեծ հարց մըն է բայց ոչ նոր: Դաւիթ իր Սաղմոսներէն ոմանք մէջ զայն լուծելու կը ջանայ: Յոսեփ Երանելի և իր երեք բարեկամները իմաստասիրական մեծ խորհրդածութիւններ կ'ունենան այս հարցին շուրջ: Առաջին դարու մէջ առաքեալներու միտքը չարարածութիւնները խնդրելու այս էր: Իսկուս, որ բացարձակապէս արդար էր, ինչո՞ւ տառապեցաւ: Այսօր ալ այս հարցը միշտ կը յուզուի. ձերբարք ինչո՞ւ կը տառապի:

Ա. — Արդարեւ կը տառապի անոր համար որ աշխարհը իրեն յարմար միջավայրը չէ: — Ո՞րք է արդարեւ: Արդարեւ այն է որ այս աշխարհի սոցիալական ընթացքէն տարբեր ու բարձր ապրելակերպի մը կը հետեւի: Աշխարհի մարդիկ ընդհանրապէս չօչափելի ու տեսնելի արժէքներով կը հետաքրքրուին, և ամենէն կարեւորը իրենց համար նիւթական չափն է, որուն պահանջարկն համաձայն կը շարժին և որոշ սկզբունք մը չեն հետապնդեր: Գիտնական իմաստ գոյն ցոյց կու տան: Անհատութիւններ անհատաւոր և հաստատացեալի հետ հաստատացեալ կը ձեւանան, բարի մարդոց ընկերակցութեան մէջ բարի կ'երևան, իսկ չար մարդոց հետ՝ չար: Ուրիշ խօսքով, ցանկապատին վրայ կը կենան միշտ, չուտով անցնելու համար աչք կողմէ՝ որ իրենց շահաւոր կ'երեւայ: Այս տեսակ մարդոց ո՛չ խօսքին, ո՛չ ստորագրութեան և ո՛չ ալ որեւէ յանձնարարութեան կը վստահուի:

Կեանքը այս կարգի անսկզբունք մարդոց համար կարծես երկու նպատակ ունի միայն, գրաւ և հաճոյք: Դրամ չափէ, հոգ չէ թէ

խարդախ են գործածած միջոցներդ, Եթէ հարուստ ես, այդ բոլոր սխալներդ իրենց տեսակետով կը ներուին: Դրամը շահեկն զեբըլը երկրորդ ընկերք է զայն վայելել անձնաւորաբար: Որքան կրնաս դրամի ոչ-ժով ուրախալի ժամանակ անցնել և հաճոյքներու մէջ թաղուել, ա՛յնքան հասած կ'ըլլաս կեանքի նպատակին: Այս է հաւաքաբար մարդոց կեանքին փիլիսոփայութիւնը:

Արդարեւ սակայն այսպիսի բաներէ հաճոյք չի զգար. առանձին իսկ մնայ այս աշխարհի մէջ, իր որոշ սկզբունքէն չի շեղիր: Աշխարհի մարդոց նման, եթէ մէկը յանցաւոր է, զայն չ'արդարացնենք պարզապէս իրեն բարեկամ, դրացի, հայրենաւոր կից ըլլալուն համար, և կամ անկէ ներթաւան չափ մը անկախելուն պատճառաւ: Ո՛չ ալ արդարեւ կը հալածէ, իր կողմնակիցներուն հաճոյք ընծայելու համար: Այլ անոր այոն այո և ոչը ոչ է:

Ահա թէ ինչու արդարեւ և աշխարհի մարդիկ չեն կրնար նոյն միջավայրի մէջ ապրել կամ միեւնոյն ճամբէն քայլել: Արդարեւ իրեն համար առանձին միջավայր մը կը ստեղծէ և աշխարհի ապահանած միջուկը տալէն հեռու կ'ապրի: Ուստի արդարեւ աշխարհի հոսանքէն չըջուելուն համար կը նախատուի շարունակ: Աշխարհ չի կրնար անոր հետապնդած բարձր սկզբունքները գնահատել, հետեւաբար կը հալածէ զայն:

Սոկրատ (468—399 Ն. Ք.) Յունաստանի մէջ Ստուռնոյ գոյութեան, անմահութեան և այլ հարցերու շուրջ երիտասարդներուն նոր տեսակետներ կը տարկեցնէր: Ժողովուրդը սակայն չէր կրնար մարտնչ այս նոր գաղափարները, ուստի կը հալածէր զայն: Երկուքէն մէկը պէտք էր որ ըլլար. կամ ժողովուրդը վեր ելլելու էր իր սգիտութեան մաքարդակէն, և կամ Սոկրատ վար իջնելու էր ապրելակերպի ու խորհելակերպի իր բարձր զեպմանիչէն: Ժողովուրդը վեր չելաւ, Սոկրատ ալ վար չիջաւ: Հետեւաբար բաղխուած ստեղծուեցաւ Սոկրատի և ժողովուրդին միջև, հինի և նորի միջև, սուտի և իրաւի միջև, և քանի որ ժողովուրդը զօրաւոր էր և դատարանը իր կողմը, Սոկրատ պարտուեցաւ Փիլիքի ապակէս, բայց չա՛նջողեցաւ բարոյապէս: Սոկրատ թէ և քանի

մը տարի պակաս ապրեցաւ, բայց իմացական աշխարհը անոր գաղափարներէն դաւրերով մտքի սնունդ ստացաւ:

Հին Ուխտի մարգարէներ և բարեպաշտ մարգիկ ևս իրենց ժամանակի մարդոց ընթացքէն տարբեր և աւելի բարձր ապրելակերպի հետեւած ըլլալնու համար գրեթէ ոչոյն բախտին արժանացան: Ընտանեացի ու մանք հալածուեցան, ումանք նախատուեցան, ումանք քարկոծուեցան, ումանք սողողուեցան, ումանք առիւծներու զուրը նետուեցան, իսկ ուրիշներ ալ այս կամ այն կերպով ապրելու պատենութենէն զրկուեցան, բայց բոլորն ալ իրենց սկզբունքէն չլքեցան: Խնչ բախտ վիճակուեցաւ նաև առաքելներուն, եթէ ոչ հալածանք, նախատինք, չարչարանք և այլևայլ կերպերով նահատակութիւն:

Ինչո՞ւ սակայն աշխարհ կը հալածէ արդարեւ: Փանզի մարդկութիւնը հաւաքաբար տակաւին գիտակցութեան չէ եկած, մարդոց սրտերը չեն փոխուած: Աշխարհը լուսաշխարհ մը ըլլալու համար շատ աշխատանքի կը կարօտի: Մէկ կողմէն դաստիարակութիւնը, միւս կողմէն կրօնը, ընտանիքն ալ զործակցելով անոնց, պէտք է որ աշխատին փորձառելու համար մարդոց մէջէն տպիտուկեան թանձր խաւարը, նախապաշարունակները, մոլեռանդութիւնը և ընկերային անարգարութիւնը, որպէսզի աշխարհի միջավայրը թոյլատու ըլլայ մարդոց համար ապրելու կենք մը՝ որ արդարութեան հիման վրայ հաստատուած ըլլայ և անհատը առ Աստուած առաջնորդէ:

Բ. — Արդարեւ կը ճառապի ուրիշներու գործած մեղքին պատժը բեքեցնելու, եւ ամենց խաչը կրելու համար: — Ասիկա տեղի կ'ունենայ երկու կերպով, ակամայ և կամաւոր: Ընտանիքի մը չար գաւազը իր ապրած անառակ կենեքով ոչ միայն ինք կը տառապի, այլ և կը տառապեցնէ իր ընտանեկան պարագաները: Օր մը մարդ կը վիրաւորէ, ուրիշ օր մը ինք կը վիրաւորուի և իր յանցանքին պատճառաւ կը բանտարկուի: Հայրը զինքը բանտէն ազատելու համար երաշխաւոր կ'ըլլայ և կամ իր տունը դրաւի ներքեւ դնելով փոխ դրամ կը ճարէ: Մայրը միւս կողմէն կու լայ և իր ծանր վիշտէն կը հրանդանայ: Ընտանիքին

միւս անդամները ևս ակամայ կերպով՝ կը մասնակցին այս տառապանքին: Ու այսպէսով մէկ մարդու սխալին պատճառաւ մարդը ընտանիք մը կը չարչարուի:

Նոյնպէս համայնքի մը մէջ ապրող ոճրագործ մը իր արեւնոտ արարքներով այդ համայնքին հանգիստը կը վրդովէ և անոր անդամներուն վիշտ կրելուն պատճառաւ կը հանգիստանայ: Ինչպէս Բըպլիոս Սիրլս կ'ըսէ, «կարգ մը մարդոց ամբարեւոթիւնը շատեւաւ ճառապանքի պատճառ կը պառնայ»:

Ծիշդ Նոյն ձեռով որքա՞ն անմեղ անհատներ, ընտանիքներ և արդար ազգեր կը տառապին շատ անգամ մեղաւոր ազգի մը չար արարքներուն պատճառաւ: Համաշխարհային երկու պատերազմներու ընթացքին, որքա՞ն ընտանեկան ծանխներ մարեցան, անթու ու անհամար անմեղներ հալածուեցան, արդար մարդիկ չար մարդոց մեղքին պատիժը միասին կրեցին: Ուրիշ խօսքով, մեղաւորներ իրենց մեղքին պատճառաւ խաչ շինեցին, իսկ արդարներ անոնց խաչը կրեցին ակամայօրէն:

Արեւմտեալ արդարները ուրիշներուն ցաւերը մեղմացնելու համար իրենք կամաւոր զոհողութիւններ յանձն կ'առնեն և անոնց հետեւեալով բազմաթիւ զրկանքներու կ'ենթարկուին ու կը տառապին: Ասիկա կամաւոր ու նուիրական տառապանք մըն է: Այս է պատճառը որ ճշմարիտ հայրենասէրը կամաւորապէս մինչև իսկ իր անձը կը զոհէ իր հայրենիքի ազատութեան համար, ինքը կը մոռնի որպէսզի իր ցեղը ապրի: Սուրբ Պօղոս կրօնական մարդին մէջ՝ Նոյն սկզբունքներն հետեւեցաւ: Կամաւոր տառապանքներ կրեց Աւետարանի լոյսը մամուրեց տարածելու նպատակաւ, որպէսզի մարդիկ մեղքի գերութենէն ազատագրուին և աշխարհը պառնայ աւելի լաւ վայր մը մարդերու բնակութեան:

Արդար մարդիկ կամաւորապէս այս տառապանքները կը կրեն որովհետև ուրիշները բարձրացնելու ու երջանկացնելու ուրիշ կերպ չկայ: Մեղմէ անաջ որքա՞ն նահատակներ իրենց արեւնոտ արարքներէն քրիստոնէութեան փրկարար լոյսին ներքեւ կ'ապրին: Այս է անառիկ տառապանքներէ ծնած բարեքը:

Դիտե՛ք բուրաստանի մը մէջ աճող թուփ մը. մինչև որ մարդոց ուրախութիւն պատճառով գեղատեսիլ ու բուրբախաւէտ վարդ մը հասցնէ, որքա՛ն ամբար արեւուն կիզիչ ճառագայթներուն դէմ ինքզինքն կը պաշտպանէ և ձմրան ցուրտին ու իր կեանքին սպառնացող ընտելեան ոյժերուն կուրծք կու տայ:

Դիտե՛ք ծառ մը. մինչև որ մարդոց քիմքերը առնուշցնող քաղցրահամ պտուղ մը հասցնէ, որքա՛ն շարժարանքնիր կը կրէ:

Դիտե՛ք մօր մը ենթարկուած տարապայման զոհողութիւնները. մինչև որ մանուկ մը տայ աշխարհի ուրքա՛ն երկունք կը քաշէ ու կը տատապի և երբեմն ալ նոյնիսկ իր կեանքը վրայ կու տայ:

Ծորերն հատիկ մը մինչև որ չմանի, ըստ Աւետարանական բացատրութեան, չի կրնար ուժիչ հատիկներու ծնունդ տալ:

Յառաջդիմութիւնը կամ վերելքը բնութեան նպատակակէտն է, իսկ աշխարհութիւնը՝ յառաջդիմութեան նշանաբանը. եթէ աշխարհութիւն չըլլայ, ուրիշ խօսքով՝ եթէ մարդիկ ուրիշներուն երջանկութեան համար կամաւոր զոհողութիւններ յաճճէ չառնեն, յառաջդիմութիւնը կը դադրի. իսկ երբ յառաջդիմութիւնը դադրի, բնութեան մէջ կեանքը կը վերջանայ: Ուստի, ինչպէս որ ուրիշները մեզի համար զոհուած են, մենք ալ պարտեմք, ի պատենջիւ հարկին, ուրիշներուն համար զոհուիլ կամաւոր կերպով, որպէսզի աշխարհը աւելի լաւ աշխարհ մը ըլլայ: Ասիկա տիեզերքի անյեղիլ օրէնքն է:

Գ. — Արդարեւ կը ճառապի նաեւ անոր համար որ իր կրած ճառապանքներով զԱստուծոյ փառաւորե են Անոր սեբր աշխարհի մանօրայնէ: — Սաղմոսերգուն կ'ըսէ. «Ներկիմք Աստուծոյ փառք կը պատմե եւ երկիրը Անոր ձեռքերուն գործերը կը յայտարարէ: Երբ առտուն արեգակը կը ծագի, անոր պլպլացող ոսկի ճառագայթները Աստուծոյ փառքը կը պատմեն: Երբ բուրաստանի մէջ գեղատեսիլ վարդ մը իր անոյշ բուրբախով հաճելի մթնոլորտ մը կը ստեղծէ, ատով բնութեան Արարիչը կը փառաբանուի: Երբ թռչուն մը օդին մէջ քաղցրալուր դալալայներ արձակէ, անոր երգած ամէն մէկ եղանակը զԱստուծոյ կը ծանուցանէ: Նոյնպէս երբ մարդ մը իր

վսեմ արարքներով իր շուրջիններուն բարեք կը սփռէ, Աստուծոյ բարութիւնը մեզի յայտարարած կ'ըլլայ: Իսկ երբ արդարեւ իր կամաւոր տառապանքներով ուրիշներուն մեղքին պատիժը կրելու յօժարութիւն ցոյց տայ, Աստուծոյ յայտնութիւնը իր կատարելութեան կը հասնի և Անոր փրկարար սէրը գործնականապէս մարդոց կը յայտարարուի:

Ուստի արդարեւ իր կրած տառապանքներով մէջ միայն կատարելութեան կը հասնի և ուրիշներուն երջանկութեան պատճառ կը դառնայ, այլ նաեւ պատեհութիւն կու տայ Աստուծոյ որ նա մարդոց մօտենայ և յայտնաբերէ ինքզինքը անոնց:

Այս խորհրդածութիւններու լոյսով, մարդկային տառապանքը կարելի է երեքի բաժնել: Անհատ մը կը տառապի նախ իր զործած սխալին համար: Երկրորդ՝ կը տառապի ակամայօրէն, ուրիշին յանցանքին պատճառաւ, կամ կամաւորապէս, ուրիշները բարձրացնելու և փրկութեան առաջ: Նորդիմութեան նպատակաւ: Երրորդ՝ կը տառապի նաեւ Աստուծոյ փառքը և Անոր սէրը աշխարհի ծանօթացնելու համար:

Այժմ կրնանք հարցնել թէ Յիսուս, ըլլալով ամենի մը, ինչո՞ւ տառապեցաւ: — Յիսուսի կրած տառապանքը լիովին ուրիշներուն համար էր: Նա տառապեցաւ նախ՝ անոր համար որ աշխարհ զինքը չճանցաւ, իրեններուն եկաւ բայց իրենները՝ զինքը արհամարհեցին: Անիկա իբրեւ լոյս աշխարհ եկաւ որ աշխարհի խաւարը փարատէ, բայց մարդիկ աւելի նախամեծար համարեցին խաւարի մէջ ֆիալ քան թէ լոյսի մէջ ապրի: Դանդի լոյսը իրենց խաւարի բոլոր արարքները երեւան կը հանէր: Լոյսը ատեցին և հաւածեցին, որպէսզի իրենց մօթի մէջ գործած յանցանքները լոյսին գալով չյայտնուին:

Երկրորդ՝ Յիսուս տառապեցաւ ու չարանքներու ենթարկուեցաւ պարզապէս մեր մեղքերուն համար: Մենք մեղանշեցինք, բայց ինք պատժուեցաւ. մենք մեր մեղքերով խաչ շինեցինք, իսկ ինք մեր մեղքին խաչը կրեց: Յիսուս սկսուածն արդար ծառան էր, եւ իր գիտելիքով քաջեցրեց արդարացուն, բանի անոնց անօրէնութիւններն ու յանցանքներն իմ կրեց:

(Ես. ԾԳ. 11): ինքը մեռաւ որպէսզի մենք ապրինք:

Երբորդ՝ Յիսուս տառապանքներ կրեց որպէսզի անոնցմով Աստուծոյ տառապող ու փրկարար եղբւր աշխարհի ծանօթացնէ: «Որովհետեւ Աստուած ա՛յնքան սիրեց առ- խաբհը՝ մինչեւ իր Միածին Որդին ճուռաւ, որպէսզի ամէն ով որ Անոր հաւատայ» չկոր- սրի, այլ յաւիտեան կեանքը ունենայ» (Յովհ. Գ. 16):

Յիսուսի մարդը կեանքը արդէն Աս- տուծոյ յայտնութիւնն էր, բայց Գողգոթայի խաչը այդ յայտնութեան զաղաթնա- կէտը եղաւ: Երբ Աստուած Գողգոթայի բլուրին վրայ Յիսուսի կրած չարչարանք- ներուն միջոցաւ իր փրկարար ու զոհարե- րող սէրը յայտնեց մարդկութեան, այդ օր կրօնից պատմութեան մէջ նոր դարազուլիս մը բացուեցաւ:

Այս տառապող, համակրող ու համակ փրկարար սիրոյն առջև կա՞յ սիրտ մը որ չի հալի, կա՞յ մոլութեան մէջ թափառող մեղաւոր մը որ չի զգաստանար, կա՞յ ա- նառակ կենցաղի մէջ տուայտող երիտա- սարդ մը որ չի յուզուիր, կա՞յ աշխարհի անցաւոր հաճոյքներուն գերի եղած անձ մը որ չ'արթննար, և վերջապէս կա՞յ մեղքի ծանր բեռան տակ յոգնած ու ընկ- ճըւած անձ մը որ ապաշխարութեան ու իր հոգիին յաւիտեանակա փրկութեան մա- սին չի խորհիր:

Ի՞նչ կը նշանակէ քրիստոնեայ ըլլալ եթէ ոչ Քրիստոսի հետքերուն վրայէն քա- լել, Անոր պատուիրանները պահել և Անոր նման մեղքէն հեռու կենալ: «Նեղերուց կա- օսաբեալ՝ որպէս Հայրն ձեռ երկնաւոր կա- օսաբեալ է» կը պատգամէ Քրիստոս: Պօղոս առաքեալ ճիշդ այդպէս ըրաւ: Իբրև քրիս- տոնեայ, Յիսուսի նման խաչ կրեց և տա- ռապեցաւ ուրիշներու մեղքերուն հետեան- քով և անոնց փրկութեան ի խնդիր: Ու այսպէսով հաղորդակից եղաւ Յիսուսի կրած չարչարանքներուն և ըսաւ. «Ասկէ ետք մէկը զիս բող չլողցնեմ, վասնզի ես Տէր Յիսուսի վերի նշանները իմ մարմնոյ վրայ կը կրեմ» (Փաղա. 2. 17): «Ամէն ասեմ Յիսուսի մանր մեք մարմիններուն մէջ կը կրենք» (Բ. Կորնթ. 7. 10): «Հիմա ուրախ եմ ձեզի համար շարշարանփոխու վրայ, ու

Քրիստոսի կրած նեղութիւններուն պակա- սութիւնը իմ մարմնոյ մէջ ունիմ» (Կողոս. Ա. 24): Նոյնպէս պիտի կրնային արտա- յայտուիլ ապահովարար նաև միւս ա- ռաքեալները, ինչպէս և Քրիստոնէական Եկեղեցւոյ բոլոր սուրբերն ու մարտիրոս- ները:

Հետեալ քրիստոնեայ կոչուիլ և ու- րիշներու խաչը կրելէ խուսափիլ Քրիստոսի ոգին անգիտանալ է պարզապէս: Մարդ որքան ուրիշներու փրկութեան համար կա- մաւոր զոհողութիւններ յանձն առնէ, նոյն- քան իր փրկութիւնը ապահոված՝ և Քրիս- տոսի հեքքերուն վրայէն քալած կ'ըլլայ: Ամէն իրական քրիստոնեայի կեանքին մէջ Գողգոթա մը կայ: Գողգոթայի այս փոր- ձառութիւնը Քրիստոսի հետեղ իւրաքան- չիւր անհատի կեանքին մէջ այս կամ այն կերպով երևան կու գայ:

Ով որ կ'ուզէ օգտակար հանգիստանալ իր նմաններուն, պէտք է յանձնառու ըլլայ ամէն կերպ զոհողութեան ու տառապանքի: Այլապէս անկարող կ'ըլլայ ո՛չ միայն ուրիշ- ներուն՝ այլև ի՛ր իսկ հոգիին փրկութիւնը ապահովելու: Մոմը աստիճանաբար հառ- նելով է որ կը լուսաւորէ իր շրջապատը: Արդարն ալ իր լուսազոյնը զոհելով միայն կրնայ քրիստոնէութեան լոյսը տարածել իր շուրջիներու հոգիներէն ներս: Յիսուս, մեր կեանքի առաջնորդը, զոհողութեան ա՛յս ճամբէն քալեց: Մեզի կը մնայ, իբրև ճշմարիտ քրիստոնիսներ, հետեիլ այդ շաւղին:

Գ. Բ. ՍՍՐԱՅԵԱՆ

Ձեզմօ, Գալիժ.

